¶ Prologus

¶ Incipit quartũ

scriptũ libri sententiarꝝ Thome de Argẽtina prioris generalis ordinis Heremitarũ sancti Augustini.

Edit abis
lꝰ vocẽ suã Abacuch
iij. Ut supra patuit
distinguẽdo ꝓba iaꝫ
dicta. mgr in quarto
sententiarꝝ libro ꝯsi/
derat plurimoꝝ infir
moꝝ efficacissima curationẽ. Ex peccato em̃
primoꝝ parentũ totũ genꝰ humanũ iacebat
egrotũ. varijsq; erũnis innumeris quoq; mi/
serijs sauciatũ. testante beato augustino in li
bro de expositõne simbolꝰ sermone primo. vbi
sic ait. Ad hꝰ facti sumꝰ vt creaturis ceterꝭ do
minaremur. sꝫ p peccatũ in prio hoie lapsi su
mus. ⁊ in mortis hereditatẽ omis deuenimꝰ.
facti sumꝰ humiles: mortales: impleti sumus
timoribꝰ: erroribusq;. ⁊ hꝰ merito peccati. in q̃
merito ⁊ reatu nascit omis homo. ¶ Istam
etiã erumnã laborẽ ⁊ miseriã ꝯsiderãs Isido
rus in principio libelli de cedula synonyma ci
ceronis ĩ psona dolentis hois flebiliter lamẽ
tatur sic. d. Anima mea ĩ angustijs est. spũs
meꝰ estuat. cor meũ fluctuat. angustia animi
affligit me. circũdatꝰ sum malis. circũseptus
erũnis. circũclusus aduersis. obsitꝰ miseriis.
opertus infelicitate. oppssus anxietate. nulq;
reperio tanti mali pfugiũ. tanti dolorꝭ inne/
nio argumentũ. ¶ Iã dicto igit modo toto
genere humano a hierusalẽ descendẽte in hie/
richo. a latronibꝰ spoliato. in naturalibꝰ vul
nerato. ⁊ plagis multis impositis semiuiuo
tandẽ relicto. hunc languidũ dũ transiret sa/
cerdos ⁊ leuita. lex. s. nature: ⁊ lex mosayca. nl
la tñ cura sanitatꝭ fuit adhibita. Sic em̃ lex
infirmitatẽ pdidit. q tñ nullã ꝯtulit sanitatẽ
Ultimo supuenit verꝰ samaritanꝰ q̃ tã aiaꝫ
q̃ corporꝫ dinoscit esse custos. verbũ. s. incar/
natũ. a patre in mundũ destinatũ. p nostro sa
nando languore. vinũ infundens ⁊ oleũ vul
neribꝰ semiuiui. vinũ. s. doloris ⁊ cõpunctio
nis ꝯtra pslumptionẽ. ⁊ oleũ dulcoris ⁊ cõso/
lationis ꝯtra desperationẽ. Bene aũt pmittit
vinũ qd est vulnerꝭ purgatiuũ. ante ipm ole/
um qd est carnis mollificatiuũ. ⁊ cicatricꝭ su/
perductiuũ. qꝫ sicut ait hieronimꝰ in epla ad
pacomiũ ⁊ occeanũ. Nõ est fidelis medicus
q̃ ante digestã putredinẽ supducit vulneri ci
catricẽ. Et qꝫ infuso vino ⁊ oleo debita requi
ritur vulneris alligatio. ideo idẽ samaritanꝰ
sacramentoꝝ fascia ligauit pdicta vulnera. si
cut tangit mgr in pncipio istiꝰ quarti libri di
cens. Samaritanꝰ vulnerato appropinq̃ns
curationi eiꝰ sacramentoꝝ alligamẽta adhi/
buit. qꝫ ꝯtra peccati originalis ⁊ actualis vul
nera sacramẽtoꝝ remedia deꝰ instituit. ¶ Du
iusmodi aũt curatio notat in ꝓbis pncipalit
introductis cũ vltimo subinfert. suã. Et qꝫ p
nomẽ relatiuũ d̃ se ñ significat nisi inq̃tũ ꝯiũ
git ei qd refert. ideo oportet me hic replicare ly
vocẽ. ⁊ fm hꝰ d iã dicta curatõe virtuosissima
pt exponi illud ps. lxvij. Ecce dabit voci sue
vocẽ virtutis. date gloriã deo sup israel. magni
ficentia eiꝰ ⁊ virtꝰ eiꝰ in nubibꝰ. In quibꝰ ver
bis satis expresse tangit materia quarti libri.
¶ De tribꝰ em̃ pncipaliter ĩ hꝰ libro determi/
nat. Primo em̃ mgr ostẽdit peccatoꝝ remissi
onẽ. ⁊ gratuitoꝝ donationẽ fieri p sacramen/
talẽ influentiã. Secdo mortuoꝝ resurrectõeꝫ
⁊ obstinatoꝝ ꝯdemnatõeꝫ p iudicialẽ sentẽ/
tiã. Et tercio beatoꝝ fruitõeꝫ ⁊ ipoꝝ illustra/
tionẽ p supnaturalẽ refulgentiã. Existis tri/
bus clausulis ĩ isto q̃rto sentẽtiarꝝ libro descri
ptis. hõ languẽs ⁊ debilis q̃si quadã nobilis
sima medicina mire restauratiua impfectissi
ma reponit sanitate ¶ Ad cuiꝰ intellectũ est
aduertendũ q ad hꝰ q aliq̃s infirmꝰ pfectã sa
nitatẽ ꝯsequat tria sunt necessaria. Nã pmo
radices infirmitatis debent extirpari. Secdo
sanatꝰ a nõ sanatis debet seq̃strari. Tercio ad
iumẽtis sanitatꝭ debet roborari. Nec aũt q̃ ad
infirmũ hoiem fiunt in pmissis. Nã hõ lan/
guẽs ⁊ debilis ab infecta qualitate totalit libe
rat p sacramentoꝝ collatõeꝫ. a suspecta socie/
tate iudicialiter separat p meritoꝝ discussionẽ.
⁊ impfecta sanitate eternali ꝯfirmat p corpis
⁊ aie glorificatõeꝫ. Istoꝝ primũ notat ĩ auto
ritate iã assumpta cũ pmittit Dabit voci sue
vocẽ virtutꝭ. Secdm cũ postponit. Magnifi
centia eiꝰ ⁊ virtꝰ eiꝰ in nubibꝰ. Terciũ cũ me
dio subinfert. Date gloriã deo sup israel ¶ Di/
co q̃ pmo q in pma parte istiꝰ quarti libri tra
tat de pctoꝝ remissione ⁊ gratuitoꝝ donatõ
ne. ⁊ monstrat qũo hec fiãt sacramẽtoꝝ colla
tione. qua infirmꝰ hõ ab infecta q̃litate totali
ter liberat. Et hꝰ notat in ꝓbis pmissis cũ dici
tur. Dabit voci sue vocẽ virtutꝭ. Iuxta ei do
ctrinã beati augustini sup Johꝫ. qñ verbũ ac
cedit ad elementũ ⁊ fit sacramentũ. tunc deus

dat voci sue triplicē virtutē. ⁊ contra triplicē humani generis infirmitatē. puta virtutē purgatiuā. ⁊ contra concupiscētie prauitatē. virtutē illuminatiuā ⁊ contra nesciētie cecitatē. ⁊ virtutē roborātiuā ⁊ contra impotētie debilitatē. Ratōne p̄mi dicit. p̄s. xxviij. Vox dñi sup aquas. deus maiestatis intonuit. dñs sup aquas multas. Ratōe secūdi dicit ibidē. Vox dñi intercidētis flāmā ignis. vox dñi concutientis desertū. ⁊ cōmouebit dñs desertū cades. Ratōne tercij dicit eodē p̄s. Vox dñi p̄parātis ceruos. ⁊ reuelabit condensa. ⁊ i tēplo ei⁹ omnes dicēt gl'iam. Scitis em q̄ ppriū aq̄ officiū est purgare. ignis illuminare. ⁊ cerui ad fontē aq̄ viue cū desiderio p̄perare. Quorū primus rñdet virtuti purgatiue. Secūs illuminatiue. Tercū cōfortatiue. Applicatōes hmōi patēt. ideo trāseo. ⁊ eas grā breuitatis omitto. ¶ Dixi secundo q̄ i secūda pte hui⁹ libri quarti tractat de mortuorū resurrectōe ⁊ obstinatorū condemnatōe. ⁊ mōstrat quō hec fiāt meritorū discussione. qua iā sanat⁹ hō a suspecta societate iudicialiter separat. Et h̄ notat in verbis p̄missis cū dicit. Magnificētia ei⁹ ⁊ virt⁹ ei⁹ in nubibus. Sicut em recitat mgr̄ dist. xlviij. istius q̄rti libri. in hora extremi iudicij dñs apparebit in nubibus ex opposito mōtis oliueti sup valle iosaphat. ⁊ tūc magnificētia sue liberalitatis appebit in bonorū retributōe. quibus a dextris suis assistentibus dicet. Venite benedicti p̄ris mei: p̄cipite regnū qd̄ vobis paratū est ab origine mūdi. Sz virt⁹ sue iusticie ⁊ eqtatis apparebit in malorū condemnatōne. quibus ad sinistrā suā constitutis iudicialiter sua sniā dicet. Ite maledicti i ignē eternū ꝛc. ¶ Dixi tercio q̄ in tercia pte illi⁹ quarti libri tractat de beatorū fruitōe ⁊ ipsorū illustratōne. ⁊ monstrat quō hec contingāt corpis ⁊ aīe glorificatōne. q̄ iā beat⁹ hō in p̄fecta sanitate eternaliter confirmatur. Et h̄ notat in verbis p̄assumpt⁹ cū dicit. Date gloriā deo sup israel. Quasi dicat. Cognoscite deū esse glorificatorē israel. i. eorū q̄ vident deū. Nā hmōi gl'ia nō cōmunicat impijs cecis deū videre nō potētibus. de quibus Sap. ij. dicit. Excecauit illos malicia eorū. ⁊ nesciēt sacramēta dei. neq̄ mercedē sperauerūt iusticie. nec iudicauerūt honorē animarū sanctarū. Tūc em tollet impius ne videat gloriā dei. vt dicit Isa. Cōmunicat ergo tal' gl'ia solūmodo pijs fidelibus. q̄ collirio p̄nie ⁊ operibus misericordie seu clemētie suos mētales oculos taliter purgauerūt: q̄ in extremo iudicio deū videre beatifice merebunt. Nūc cuilibet tali i illa beatifica visione constituto tūc dici poterit illd̄ Isa. vi. Surge illumināre hierl'm q̄ venit lumen tuū: ⁊ gl'ia dñi sup te orta est. Cui⁹ visionis gloriose nos p̄ticipes faciat glorificator saluandorū. q̄ cū patre ⁊ spūsancto viuit et regnat in secula seculorū.

¶ Distinctio prima.

Samaritanus

em. Postq̄ mgr̄ in p̄mis tribus libris tractauit de rebus tā fruibilibus q̄z vtibilibus distinctis ac etiā in vno conuenientibus. nūc in isto q̄rto libro incipit tractare de signis salutiferis vulnerato homi p̄ pctm medicinā salutis efficaciter conferētibus. Et diuidit in duas ptes. Qz p̄mo mgr̄ manifestādo intentōez suā q̄si videt p̄mittere huic libro p̄hemiū. Secdo iuxta hmōi p̄missionē p̄sequitur suū tractatū. ibi. Sacrm est. ¶ Quantū ad primū est aduertēdū q̄ intentio p̄hemiantis duplicit manifestat. Primo si materia toti⁹ libri seu tractat⁹ vniūsaliter reuelat. Secundo si su⁹ mod⁹ tractādi aliq̄liter insinuat. Igit mgr̄ in isto p̄logo duo nobis proponit. Primo em ostēdit materiā de q̄ est agendū. Secdo innuit modū q̄ est p̄cedendū. ibi. De quibus q̄ttuor. Prima i duas. Qz p̄mo mgr̄ ondit hūane nature necessitatē ⁊ indigentiā. Secdo p̄sentis materie secūdiatē ⁊ sufficientiā. ibi. Curatōni ꝛc. Et hec diuidit in duas ptes. ¶ Ad cui⁹ intellectū est aduertendū. q̄ q̄uis q̄nq̄z aliq̄ medicina sit nobilit p̄parata tn nō opat nisi ad ipm morbū fuerit applicata. ideo p̄mo mgr̄ ondit p̄dicte sufficiētie ⁊ nostre indigētie ad inuicē coniunctōez. Secdo innuit ex illa coniunctōe toti⁹ nr̄e infirmitat⁹ sufficientē curatōez. Secda ps incipit ibi. Qz cōtra pēti original'. ¶ Et hec est sniā isti⁹ p̄hemij in generali. circa qd̄ q̄ro in speciali.

Questio p̄ma.

Vtrū sacramēta noue legis habēt in se virtutē seu potētiā creatiuā. ¶ Videt q̄ sic. Qz virt⁹ q̄ est grē effectiua illa est creatiua. sz virt⁹ sacrorū noue legis est grē effectiua. ḡ ꝛc. Maior patet. qz grā p̄duci nō p̄t nisi p̄ creatōez. Minor etiā patet. qz sacra noue leg⁹ in h̄ differūt a sacramētis veteris leg⁹. qm̄ efficiūt qd̄ figurāt. planū est autē q̄ figurāt grāz. ¶ Cōtra. virt⁹ creatiua nō ē cōmunicabilis alicui creature. ḡ nec sacramētis. Antecedēs patebit infra. Cōsequētia patet. qz omne sacrm est creatura. ¶ Dic q̄ttuor